

חיברתי וערכתי בס"ד
בחסד ה' עליו הצב"י
נדיה אטון הי"ד

"שושן ושמחז בשמחת התורה"

זמני שבת חול המועד סוכות והג שמחת תורה

לא לשכוח לקרוא את התפילה כשיוצאים מן הסוכה כניסת חג (שמחת תורה):	עלות השחר: 5:29 הגין החמה (תחילת זמן נטילת לולב לכתחילה): 6:44 צאת הכוכבים: 18:28 לימוד ליל הושענא רבה	יום שישי י"ה תשרי ג' דהול המועד כניסת שבת: 17:57 שבת חול המועד י"ט תשרי יציאת שבת: 18:46 ר"ת: 19:26 יום ראשון ב' תשרי ה' דהול המועד
יום המישי הג שמחת תורה משיב הרוח ומוריד הגשם" במוסף צאת החג: 18:32 ר"ת: 19:10	יום שני הושענא רבה ערב הג שמחת תורה עלות השחר: 5:30 הגין החמה: 6:45	

תפילה לקריאה כשיוצאים מהסוכה

בהעריב הושענא רבה, טרם שיוצא מסוכתו וחוזר לביתו לחג שמחת תורה - יאמר:
יהי רצון מלפניך אדני אלהינו ואלהי אבותינו,
בשם שקימתי וישכתי בסוכה זו בן אֶזְכָּה לְשֵׁנָה הַבָּאָה לִישֵׁב
בְּסֶפֶת עוֹרֵי שַׁל לְוִיתָן.
ויתפלל תפילה זו:

רְבוּנָא דְעֵלְמָא יְהֵא רְעוּא מִן קִדְמוֹד שְׁאוּתָן מְלָאכִים הַקְדוּשִׁים
הַשִּׁיכִים לְמִצְוֹת סִכָּה וּלְמִצְוֹת ד' מִיָּנִים לִזְכָּר וְאַתְרוּגָּה הַדָּס
וְעֶרְבָה הַנוֹהֲגִים בְּחַג הַסֻּכּוֹת, הֵם יִתְלוּ עִמָּנוּ בְּצִאֲתָנוּ מִן
הַסֻּכָּה, וְיִכְנסוּ עִמָּנוּ לְבִיתֵנוּ לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם, וְלִהְיוֹת תָּמִיד
עֲלֵינוּ שְׁמִירָה עֲלִינוֹהָ מִמַּעַן קִדְשָׁךְ וְלִהְיוֹתֵנוּ מִכָּל חֵטֵא וְעוֹן
וּמִכָּל פְּגָעִים רָעִים וּמִכָּל שְׁעוֹת רָעוֹת הַמְתַּרְגְּשׁוֹת לְבֵא לְעוֹלָם,
וְהַעֲרָה עֲלֵינוּ רוּחַ מִמְרוֹם וְחַדֵּשׁ בְּלִיּוֹתֵינוּ לְעִבְדְּךָ בְּאַמֶּת
בְּאַהֲבָה וּבִירָאָה, וְנִתְמַיֵּד מְאֹד בְּתַלְמוּד תּוֹרָתְךָ הַקְדוּשָׁה
לְלִמּוּד וּלְלִמּוֹד, וְזִכּוֹת אֶרְבָּעָה מִיָּנִים וּמִצְוֹת סִכָּה יַעֲמֹד לָנוּ
שְׁתָּאֲרִיד אַפְּךָ עַד שׁוֹכְנוּ אֵלֶיךָ בְּתִשְׁבֻּכָּה שְׁלִימָה לְפָנֶיךָ וְנִתְקַן
כָּל אֲשֶׁר פָּגַמְנוּ, וְנִזְכָּה לְשִׁתִּי שְׁלֵחָנוֹת בְּלִי צַעַר וְיָגוֹן אָנִי
וּבְנֵי בֵיתִי וְיוֹצְאֵי חֻלְצִי, וְנִהְיָ כְּלָנוּ שְׁקֵטִים וְשָׁלוֹם דְּשָׁנִים
וְרַעֲנָנִים וְעוֹבְדֵי הַשֵּׁם בְּאַמֶּת לְאַמְתּוֹ כְּרִצּוֹנְךָ הַטּוֹב בְּכָלֵל כָּל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: יְהִיו לְרִצּוֹן אֲמִירֵי פִי וְהִגְיוֹן לְפִי לְפָנֶיךָ אֲדֹנֵי צוּרֵי
וְנוֹאֲלֵי.

- ג דבר העורך
- ד דבר תורה לסעודות
- ה שו"ת עם הרבנים
- ו הלכות החג
- ח הושענא רבה

דבר העורך

שבת חול המועד סוכות

בסיעתא דשמיא, נמצאים אנו בשבת חול המועד סוכות.

בימים הללו זוכים אנו להיות קרובים לקדוש ברוך הוא מתמיד, שהרי מובא בזוהר הקדוש (ח"ג קג): בוא וראה, בשעה שהאדם יושב בצל הסוכה פורסת השכינה כנפיה עליו מלמעלה.

עוד דרשו חז"ל (שיר השירים רבה ב', י"ט) את הפסוק (שה"ש ב', ו') "שמאלו תחת לראשי - זו סוכה, וימינו תחבקני - זה ענן שכינה לעתיד לבא". וביאר האר"י ז"ל ב'פרי עץ חיים' (שער חג הסוכות פ"ד) על פי הגמרא (סוכה ז'): שמסבירה שאדם שרוצה לבנות סוכה כשרה, עליו לבנות שתי דפנות כהלכתן והדופן השלישית מספיק שתהיה בגודל טפח. והוא כעין צורת חיבוק שמחבק איש את רעהו, שהרי בזרועו של אדם יש שלשה פרקים, הפרק הסמוך לכתף, ופרק הזרוע עצמו, ופרק של אצבעות, וכביכול הקב"ה מחבק את ישראל בסוכה ביד ימינו על ידי שלש דפנות כשהשלישית הכשירה בטפח. והדברים ממש מפלאים, כמה קירבה והאהבה שמתעוררת מהקב"ה לישראל.

ולא רק בסוכה של צדיקים ותלמידי חכמים, אלא בסוכה של כל אחד ואחד, ואפילו הפשוט ביותר, הקב"ה בכבודו ובעצמו נכנס לסוכה. אהבה זו מתבטאת במצוות השמחה שנצטוונו במיוחד בימים אלו, כפי שכתב הרמב"ם (הל' לולב ח יב): "אף על פי שכל המועדות מצוה לשמוח בהן, בחג הסוכות היתה שם במקדש שמחה יתירה, שנאמר: 'ושמחתם לפני ה' אלוהיכם שבעת ימים'".

מובא בגמרא (עבודה זרה ב.): אומות העולם באו בטרוניה לקב"ה על שאינן מקבלות שחר, אמר להן הקב"ה: 'כלום עסקתם בתורה?', והם ניסו להצטדק שאמנם לא עסקו בתורה, אך תיקנו מרחצאות ושווקים, כדי שעם ישראל יוכלו לעסוק בתורה. אך הקב"ה לא קנה את תירוצם, ואמר להם: 'שוטים שבעולם, הכל עשיתם לצורך עצמכם'.

או אז הציעו אומות העולם: תן לנו מצוה אחת ונקיים אותה! אמר להם הקב"ה: 'מצוה קלה יש לי וסוכה שמה, לכו ועשו אותה!', אומות העולם אכן עשו כמצוותו, אך הקב"ה הוציא חמה מנרתיקה, וכל אחד היה בועט

בסוכתו ויוצא, מיד הקב"ה יושב וצוחק עליהם. ומסבירה הגמרא שאמנם מצטער פטור מן הסוכה, אך היציאה בבעיטה ובזלזול, היא זו שהוכיחה שאומות העולם אינן שייכות כלל בקיום מצוות, וממילא גם אינן מקבלות שחר.

נמצינו למדים, שמצוות שעם ישראל מקיים בדביקות ובשמחה, היא הביטוי לאהבה ולקשר שלו עם הקב"ה. אנחנו נכנסים אל תוך הסוכה עם רמ"ח איברינו ושס"ה גידנו, כביכול מחובקים בזרועותיו של בורא העולמים, שמחים, מאושרים ומודים על שנבחרנו להיות לו לעם סגולה מכל העמים.

אהבה זו שבינינו לבין הקב"ה מולידה

דבקות בו יתברך, ומכאן באה המסירות נפש של צדיקי העם לקיום מצוות, כפי שיתואר בספור הבא:

יהודי אחד, תושב כפר הסמוך ל'לומז'ה', היה שרוי בתרדמת במשך שלושה ימים. הוא שכב ללא הכרה, והרופאים ניבאו לו רעות, 'כפי מצבו כעת, הוא לא ימשיך לחיות' - הם אמרו.

אך רופא כל בשר החליט אחרת, והנה שבה אליו הכרתו, והוא הבריא כליל ממחלתו. דבר הנס התפרסם והגיע לאזנו של הגאון רבי יהושע ליב דיסקין זצ"ל. הוא קרא לו אליו ושאל אותו מה הרגיש או ראה בימים אלו ששכב בלא הכרה?

וכך הוא סיפר: "בעת שהייתי בלא הכרה, חשתי שנשמתי עולה לשמיים, ואני עומד

למשפט על מעשיי כאן בעולם הזה. מאזניים גדולות עמדו במרכז, אל צד ימין באו המצוות, ובצד שמאל ניצבו העבירות. העבירות המרובות שלי הכריעו את כף המאזניים. והנה לפתע מגיחים מן הצד מלאכים לבנים, ובידם חבילה כבדה. כשהיא הונחה בכף המצוות, היא הכריעה את נשמתי לזכות, ואז התעוררתי".

הגאון רבי יהושע ליב דיסקין ביקש מהכפרי לספר לו על חייו, הוא רצה לתהות מעט על קנקנו, ולבחון איזו מצוה חשובה עשה היהודי בימי חייו, שבכוחה להכריע את דינו לטובה. לאחר שתאר בפניו את סדר יומו, הבין הרב כי מדובר ביהודי פשוט, שמלבד התואר 'יהודי' אין דבר המעיד על כך, הוא אינו יודע ספר כלל, אף לא להתפלל ולברך.

בכל זאת ביקש ממנו הרב: "אנא ממך! נסה להיזכר אם עשית מעודך איזו מצוה קלה?". הכפרי נזכר וסיפר, ששנה אחת הוא שמע יהודים מדברים על מצוות 'סוכה', וכיון שידע שהינו יהודי, התעניין במהות המצוה, ואף בירר כיצד מקיימים אותה. הדבר קסם לו ומשך את ליבו והחליט שגם הוא יקיים השנה מצוות סוכה.

הוא קנה קרשים והחל במלאכת בניית הסוכה, כאשר נשכב על הקרשים כדי לסמן את גובה הסוכה שיתאים לגובה שלו, עברו שם חבורת צעירים ריקים ופוחזים, ולגלגו על מעשיו. הם לא הסתפקו בדיבורים ובלעג, הם הרימו אותו יחד עם הקורות ונשאו אותו ברחובות העיר, וכבודו נרמס עד עפר.

הכפרי הפשוט קיבל באהבה את הביזיונות והיסורים, לא פצה פה ולא צפצף, וכשהם החזירו אותו לסוכתו, המשיך בשמחה בעבודת הקודש - בניית הסוכה, כאילו לא ארע דבר. "כעת הכל מובן" - אמר הרב - "הביזיונות שספג כדי לקיים מצוות סוכה במסירות נפש, הן אלו שעמדו לזכותו בשעה גורלית כל כך, והחזירו אותו לחיים".

יש לנו הזדמנות ענקית!!! לנצל את מעט הימים שנשאר לנו בתוך הסוכה!!! מה שעלינו לעשות הוא לשמוח, ולבקש מבורא עולם את משאלותינו, יהי רצון שנזכה לבנין בית מקדשנו ולעלות לרגל בשלוש פעמי רגלינו אמן, שבת שלום וחג שמח.

דבר תורה לסעודה שניה

אור החיים הקדוש

"כמספר סוכה מספרו עלה"

בחג סוכות נוהגים לשיר את הפיוט "סוכה ולולב" שחיברו רבי משה בן יעקב אדהן. ונשאלת השאלה: איך מרומז במילה 'סוכה' שם הוי"ה? רבינו חיים בן עטר האור החיים הקדוש אומר: סוד הסוכה הינו פלאי פלאים, שהסוכה אינה מה שאתה רואה בעיניך שהם דפנות וסכך, אלא תיבת סוכה היא ממש שם ה' ואדנות.

האותיות ו' כ' [26] שבאמצע תיבת 'סוכה', הם כמספר שם הוי"ה [26]. וגם האותיות ס' ה' [65] (האות הראשונה והאחרונה) הם כמספר אדנ"י [65], וכשנחבר אותם נקבל את הגמטריא של המילה סוכה $65+26=91$.

דבר תורה לסעודה ראשונה

"שבעת ימים תחג לה' אלהיך... והיית אך שמח"

מן הכתוב "והיית אך שמח" למד רש"י, על פי חז"ל (סוכה מ"ח, ע"א) לרבות ליל יום טוב אחרון (שמיני עצרת) לשמחה.

וכן נאמר במשנת סוכה (ד', ח') "שחייב אדם בהלל ובשמחה ובכבוד יום טוב האחרון של חג, כשאר כל ימות החג". מעירים על כך חסידים: צא וראה מה גדול כוחה של שמחה! הרי חז"ל קבעו כלל, שכל מקום שנאמר "אך" - בא הדבר למעט: אולם כשנוגע הדבר לשמחה, גם "אך" בא לרבות...

ושמחת בחגך

חביבה מאוד היתה מצות סוכה על הרב יהודה צדקה זצוק"ל. בחג הסוכות אפפה אותו שמחה עילאית, שהקרינה גם על כל מי שהסב אז במחיצתו. בערוב ימיו החליף את מקום מגוריו לדירה קטנה יותר, אבל המקום לסוכה - היה יותר מרווח. הוא שמח על כך שמחה גדולה ואמר: "אילו לא החלפתי את הדירה, אלא בשביל סוכה זו - דייני".

דבר תורה לסעודה רביעית

אכילת האתרוג לאחר חג סוכות

נוהגים לעשות ריבה מהאתרוג שבירכו עליו בחג הסוכות, ואוכלים ריבה זו בט"ו בשבט עם שאר הפירות שנוהגים לאוכלם בט"ו בשבט.

יש אומרים כי אכילה מהאתרוג שבירכו עליו בסוכות היא סגולה לאישה עקרה שתיפקד בעז"ה. העיד מרן הגר"ע יוסף זצ"ל: (חזון עובדיה סוכות, תנ): "ואני יודע מעשים, שהאתרוג שברכתי עליו בימי החג ויצאתי בו ידי חובת המצווה, חילקוהו בני ביתי לנשים חשוכי בנים, אחר שמונה שנים ושתים עשרה שנה מנישואיהם, ונתנו לכל אחת חתיכה מן האתרוג, ובאותה שנה נפקדו בבנים ובבנות לחיים טובים ולשלום". וכן מספר בספר לבוש יוסף (עמוד רלח): "סיפר אברך יקר שלא זכו הוא ואשתו לפרי בטן כעשר שנים. יום אחד השתתפו בברית מילה שבו היה מרן רבינו עובדיה יוסף זיע"א סנדק, כשראה הרב את האברך אמר לו: "בא אל ביתי לאחר מכן, כי יש לי משהו להעביר לך". והנה כאשר פנה אל מרן הרב עובדיה קבל ממנו חלק מאתרוגו שבירך עליו בחג סוכות, ואמר לו: "תאכלו מאתרוג זה ובעזרת השם תפקדו בזרע של קיימא". והנה זה פלא לאחר חודש ימים נפקדה אשתו ונולד להם בן זכר בשעה טובה ומוצלחת וקראוהו בשמו של מרן זיע"א". יש להדגיש שאסור לאכול את האתרוג שניענעו בו בכל ימי חג הסוכות בשום אופן כי האתרוג מוקצה למצוותו.

דבר תורה לסעודה שלישית

ברכת לישב בסוכה בסעודה שלישית

מי שסועד סעודה שלישית בסוכה סמוך לשקיעת החמה, ויוצא אחר כך להתפלל בבית הכנסת תפלת ערבית, וחוזר מיד לסוכתו להבדיל על היין להוציא גם את בני ביתו, ומיד אחר כך סועד סעודה רביעית בפת יותר מכביצה, יש לו לכוין בברכת לישב בסוכה של סעודה שלישית שהוא מכוין לפטור בברכתו רק עד סוף סעודה שלישית, ואז יוכל לברך "לישב בסוכה" בהבדלה, ומיד ישב לסעוד סעודה רביעית.

ברכת לישב בסוכה בסעודה רביעית

אם מתכוון לסעוד סעודה רביעית בכביצה פת מיד לאחר ההבדלה, לכתחילה יברך לישב בסוכה קודם ברכת בורא פרי הגפן של ההבדלה, ובדיעבד אם בירך לישב בסוכה אחר ברכת המבדיל בין קודש לחול, יצא, ולא חשיב הפסק.

לברכה והצלחה

אלג'דיה
בת מרים
מודים (מידי)
בת דות

ליוזג דאון

שירה
בת ציפורה

למנוח שלום ברחמי ר"י

שרה בת לאורה
ינית בת רחל
שמעון בן מרסל
תנצבה

למנוח שלום ברחמי ר"י

לאה בת
סוליקה רביבו
ז"ל (הי"ד)
תנצבה

למנוח שלום ברחמי ר"י

מישל בת רחל
אסתר בת לאה
חנה בת חפסה
תנצבה

דיון משפחתי עם הרב יצחק זילברשטיין

שו"ת עם הרב"ג הרב אורן נזרית

שו"ת עם הרב"ג הרב בנימין חותה

הלכות יום טוב

הלכות יום טוב

שאלה: האם מותר לברור אוכל דק שקשה יותר לברור מתוך רוב פסולת ביום טוב. תשובה: מותר לברור ביום טוב לצורך בו ביום, אע"פ שאינו לצורך לאלתר, וכשהמאכל מרובה והפסולת מועטת יברור הפסולת מתוך האוכל, אא"כ יש טורח יותר בברירת הפסולת כגון שהוא דק, אז יברור האוכל, ואם הפסולת מרובה, תמיד יש לברור האוכל מתוך הפסולת אף אם יש יותר טורח בברירת האוכל כגון שהוא דק, כיון שהפסולת מרובה אינה בטלה ואסורה בטלטול.

שאלה: האם מותר לסחוט לימון במסחטה ידנית ביו"ט. תשובה: מותר להשתמש במסחטה ידנית ביו"ט לסחוט בה לימון לצורך היו"ט, ונכון לשנות קצת מפני שהלימון אינו מפיג טעם והיה יכול לסחוט מערב יו"ט.

שאלה: בדין בן ארץ ישראל שרוצה ליסוע לחג לחוץ לארץ (ודעתו לחזור לארץ לאחר החג), ובמוצאי החג [ליל יום טוב שני של גלויות] רוצה ליסוע על ידי נהג גוי שיפגש עמו באיזור של הגויים מקום שאין שם יהודים, ומשם יסיע אותו הגוי ברכבו לעיר אחרת בחו"ל, ויעצור באיזור של הגויים, האם רשאי לעשות כן. תשובה: אין לבן ארץ ישראל שדעתו לחזור, לנסוע ממקום למקום בחוץ לארץ ביום טוב שני אפילו חוץ לתחום כדי להכנס בעיצומו של יו"ט שני למקום ישוב יהודי אחר, כיון שע"י זה נראה כמזלזל בקדושת יום טוב שני.

"ובריתך ינצרו" (דברים ל"ג, ט'), ברית מילה (רש"י). בבקר אחד הגיעה גברת בעלת-תשובה לאחד מבתי הכנסת, ונעמדה בפתח כשבידה עריסה עם תינוק. נגש אליה הגבאי ושאַל במה יוכל לעזור לה.

האשה, שהיתה נרגשת מאד, הסבירה: "היום הגיע בני ליום השמיני להולדו, ובעוד מספר שעות נזכה בע"ה להכניסו לביתנו של אברהם אבינו. החלטתי להביא את הרך הנמול לבית הכנסת, כדי שיוספג אוירה של תפלה וקדושה, טרם הכנסו בביתנו של אברהם אבינו..." (כאמו של בני יהושע בן חנניה, שהיתה מוליכה את עריסתו לבית המדרש כדי שידבקו דברי תורה באזניו, וזכה שנאמר על בנה: 'אשר יולדתיו').
התינוק הכנס להיכל בית הכנסת, והנה, כאשר הגיע החץ לתחנון, הכריז הגבאי: "אין תחנון, נמצא כאן חתן!" "חתן?!", תמנהו המתפללים, "היכן?". הגבאי הצביע על התינוק שבעריסה... הלא כך אמרה צפרה (שמות ד', כ"ה) "חתן דמים אתה לי"! (נאמר במסכת נדרים (ל"ב): "צא וראה מי קרוי חתן? - הוי אומר: זה התינוק", ובאר הרא"ש: "שמתתנים אותו במצוה ראשונה!" רבים מהמתפללים לא הסכימו עם הגבאי: "כל מה שמצינו בפוסקים הוא שבעלי הבית, דהיינו אבי הבן המולה והסנדק, פוטרם מתחנון (או במקום בו נערכת המילה, יצא ש"ע ס' קל"א ס"ד), אף היכן מצינו שהתינוק פוטר?!"
מה הדין במקרה זה? האם אכן נוכחות התינוק פוטרת מאמירת תחנון?

תשובה: השיב גסי מרן הגאון רבי חיים קלניבסקי, שהתינוק אינו פוטר מתחנון. ונראה שטעמו הוא, שדוקא האב שחייב במצוות, ומפלט עליו מצוה זו של מילת בנו, הוא פוטר מתחנון, מפני שיום זה אצלו הוא יום טוב, (וכן אצל המוהל והסנדק), וכל הצבור נגרר אחריו. מה שאין כן התינוק, שאינו מצוה למול את עצמו (בעודו תינוק), ואינו אלא 'חפצא' של מצוה, אך אין אצלו שמחה של קיום מצות מילה, וממילא אינו פוטר מתחנון. זאת ועוד, שהתינוק אינו מתפלל עם הצבור, ולכן לא מסתבר שפוטר אותם מאמירת תחנון, (ויצ"ו בש"ט הלוי ח"ה ס' יב). ויש לצין, שבמשנה ברורה (ס' קל"א סק"ה) הביא בשם האלף רבה, שאם מתפללים מנחה לאחר הבטירה (בשעת סגרת הבית) אצל התינוק, אין אומרים תחנון, אולם אם מתפללים בבית אחר (שהתינוק אינו שם), אזי אומרים תחנון, אף על פי שנוכחים שם בעלי הבית. ואם כן, רואים אנו שנוכחות התינוק, אכן מהנה סבה לפטר מתחנון. אולם, נראה שאין משם ראיה לנדוננו, משום ששם המדבר הוא לאחר הבטירה, וכדי לפטר אז מתחנון, צריך שתהיה זו עדין 'שעת השמחה', המושג וחיבור לשמחת מצות המילה; וכן אומרים הפוסקים, שאם התפלה שלאחר הבטירה נערכת בבית התינוק, יש לקבץ שכינת לשמחת מצות הבטירה; הכל רואים כאן את המושג שמחת מצות המילה, ולפיכך אין אומרים תחנון. אבל אם נערכת התפלה שלאחר הבטירה במקום אחר, אין במקום זה 'חיבור' ושכינת למצוה, ולפיכך אין סבה לפטר מתחנון. זאת ועוד, שיתכן שדוקא לאחר הבטירה זוכה התינוק לתאר 'חתן', כפי שאומרת צפרה לאחר שמלה את בנה 'חתן דמים למולת', ושמא רק אז, לאחר שהפך ל'חתן', ולאחר שזכה לגילוי אלף רבה (יצ"ו בדרכי משה בס' קל"א) - יכול לפטר מתחנון. אף לא קדם הבטירה.

לסכום: התינוק (לפני מילתו) אינו פוטר מאמירת תחנון.

שאלה: האם מותר ביום טוב להריץ את שעון השבת דהיינו לסובב אותו לשעה הרצויה. ואם עשה כן ובטעות הדליק את האור מחמת כן האם מותר ליהנות מהאור תשובה: יש לעשות בדיקה מקצועית אם סיבוב השעון מנתק אותו בזמן הסיבוב כמו שעון יד. ומי שבטעות מחמת כן הדליק את האור מותר ליהנות מאור זה.

שאלה: האם מותר ביום טוב לאסוף זרדים ועצים לצורך עשיית מנגל. תשובה: לספרדים מותר בג' תנאים א' שהיו שם לפני יום טוב. ב' שיהיה מוקף גדר. ג' ושיהיה בתוך תחום שבת אפילו שאינו מוקף בגדר ושלא להביאם בארגז. ולאשכנזים אסור.

שאלה: הניח סיר מים על הגז כדי לגרום כיבוי האש ביום טוב ולאחר שגלשו מהמים וכבתה חלק מהאש חזרה האש למקומה האם מותר להוסיף מים בסיר כדי שירתחו שוב והמים יגלשו שהרי בישול זה אינו לצורך.

תשובה: אין לעשות כן אלא רק אם מוסיף ביצה וכדומה שיאכל אותה וצריך להוסיף מים כדי לכסותה במים לצורך הבישול וכך הסיר יהיה מלא ויגלוש כשירתחו.

שאלה: האם מותר לקנות וליתן מתנה בחול המועד כשהמקבל לא משתמש בה במועד כגון בשמחת יום הולדת או יום נישואין וכדומה. תשובה: מותר הדבר.

לדפואה שלומיה דודית בת עמליה יצחק בן חנה	לברכה והצלה חיים לוי זב"ב דון רבקה הודיה לוי אלמוג לוי בן שולמית	לברכה והצלה מורדכי זיפה מורדכי זיפה ליאור ושיר מורדכי	לדפואה שלומיה ברוך חי בן לאה רחל בת שרה מירדה מרים בת רחל	לדפואה שלומיה יוליה בת לדיסה דוד בן טטיאנה סולטנה בת פרחיה
--	--	---	---	--

הלכות חג

לעשות מלאכה, במתיחת המיתרים דהוי מלאכה גמורה, שהוא מתקן כלי שיר, לא התירו חכמים כלל.

ספר תורה בתיבה

קודם ההקפות יניחו ספר תורה בתיבה, ויהיה עומד אצלו איש ירא שמים ואוחז בידו הספר תורה כל זמן ההקפות.

לשבת בין הקפה להקפה

כשעושים ההקפות עם ספרי התורה בשמחת תורה, וממשיכים שעה ארוכה בשירים ותשבחות, מותר לזקנים וכן לחולים הסובלים מחולשת רגליהם לישב בין הקפה להקפה, ודי שיעמדו לכבוד ספרי התורה בעת ההקפה בלבד, אבל הבריא, יעמדו, ואין להם לשבת בעת ההקפות, ואף בין הקפה להקפה, יישארו כולם עומדים על עומדם, עד שיחזירו את ספרי התורה להיכל.

קידוש

בקידוש של ליל החג צריך לברך שהחיינו, מפני שהוא חג בפני עצמו, ואין לו שייכות לחג הסוכות.

טעה בקידוש

אם טעה ואמר בקידוש את יום חג הסוכות הזה, במקום את יום שמיני חג עצרת הזה, צריך לחזור ולקדש.

קידוש בצאת הכוכבים

יש להמתין מלקדש בליל שמיני עצרת עד הערב, ואף על פי שבכל שבת ויום טוב יכול לקבל תוספת שבת ויום טוב מבעוד יום, בשמיני עצרת אין לקדש ולאכול מבעוד יום, כדי שלא להכנס בספק איסור תורה. ולכן לא יקדש ולא יאכל בליל שמיני עצרת עד שתחשך ויצאו ג' כוכבים, כי אם יקדש ויאכל מבעוד יום, יצטרך לאכול בסוכה.

יום שלישי חג שמחת תורה

תפילת שחרית

בשחרית שמחת תורה מתפללים תפלה של יום טוב, וגומרים ההלל בברכה.

פרשת וזאת הברכה

ביום שמיני עצרת, שהוא יום שמחת תורה, מוציאים מן ההיכל שלשה ספרי תורה. וקוראים בספר תורה הראשון בפרשת וזאת הברכה, ונוהגים להעלות לספר תורה את כל הקהל, לכבודה של תורה.

ספר תורה נוסף

יש מקומות שנוהגים שכאשר יש צבור גדול בבית הכנסת, וכולם רוצים לזכות לעלות לספר תורה ביום שמחת תורה, שמוציאים ספר תורה נוסף, ומלווים אותו יותר מעשרה אנשים מן הקהל לחדר אחר הסמוך לבית הכנסת, שיש שם תיבה, ועומד שם שליח צבור נוסף, וקורא בתורה בפרשת וזאת הברכה, לכל אחד מן הקהל שבאו עם הספר תורה, (מלבד הקריאה בבית הכנסת), ומיד כשמסיימים הקריאה בספר תורה בחדר הסמוך לבית הכנסת מחזירים הספרי תורה להיכל של בית הכנסת. וזאת כדי לחסוך זמן, למנוע טורח צבור, ולסיים במהרה את קריאת כל העולים לספר תורה. ומותר לטלטל הספר תורה לחדר האחר לצורך קריאה זו, וחשוב להקפיד שבמשך כל זמן הקריאה יישארו עשרה אנשים עם הספר תורה.

יום שני בערב ליל חג

שמחת תורה

למנצח על השמינית

בליל שמיני עצרת אומרים מזמור למנצח על השמינית, שמדבר על יום שמיני עצרת.

תפילות שמיני עצרת

בשמחת תורה אומר בתפילה את יום השבת הזה ואת יום שמיני חג עצרת הזה.

טעה בתפילה

אם טעה ואמר את יום חג הסוכות הזה, בין בליל שמחת תורה בין ביום, לא יצא ידי חובת התפלה, כי שמיני עצרת חג בפני עצמו הוא, כדאיתא בגמרא (ראש השנה ד.). ואם נזכר באמצע ברכת רצה, יחזור לברכת אתה בחרתנו. והוא הדין אם נזכר אחר כך בברכת שים שלום, או אפילו באמצע "אלוקי נצור", חוזר לאתה בחרתנו, ואם עקר רגליו, חוזר לראש התפלה. וטוב שיתנה ויאמר: אם אני חייב לחזור ולהתפלל, הריני חוזר ומתפלל כדת, ואם אינני חייב לחזור ולהתפלל, תהיה תפילתי זו תפלת "נדבה".

הקפות

אחר התפלה מנהג ישראל להקיף שבע הקפות את התיבה, כשספר תורה מונח עליה, ובספרי תורה בידיהם. וכן נוהגים ביום שמחת תורה אחר התפלות. וששים ושמיים בשירות ותשבחות בשמחת התורה, בריקודים ובמחואות כפים, ואפילו אם חל בשבת מותר.

ריקוד ומחואת כפיים

אף על פי ששנינו במשנה (ביצה לו:) אין מרקדים ולא מטפחים (כף אל כף במחואות כפים) ביום טוב קל וחומר בשבת, ואמרו בגמרא שם, שהוא משום גזרה שמה יתקן כלי שיר, אף על פי כן ביום שמחת תורה התירו חכמים ריקוד ומחואות כפים לכבוד התורה. ומצוה יש בריקודים אלו.

פעמוני הרימונים

גם בשמחת תורה אסור לקשקש בכוונה בפעמוני הרימונים של ספר התורה. שלא התירו חכמים לכבוד התורה אלא מחואות כפים וריקוד, שהוא שבות קל, אבל להשמיע כלי שיר, שבנקל יכול

חתן מעונה

נוהגים להוסיף "חתן מעונה" שקורא בתורה עד ואתה על במותימו תדרוך, לפני חתן תורה וחתן בראשית. ואחר כך עולה החתן המסיים שנקרא בשם "חתן תורה", וחוזר וקורא מתחילת פרשת וזאת הברכה, עד הסוף, ומברך לפנייה ולאחריה. ומיד אחריו מתחיל "חתן בראשית" בספר תורה השני בפרשת בראשית, וקורא עד "אשר ברא אלהים לעשות", ומברך גם כן לפנייה ולאחריה.

קדיש מפסיק בין העולים

מותר להעלות שני כהנים, או שלשה בזה אחר זה, אחד לחתן תורה, ואחד לחתן בראשית, ואחד למפטיר. והוא הדין לשלשה לויים בזה אחר זה, שכל שיש קדיש מפסיק בינתיים מותר להעלותם בזה אחר זה.

אב ובן

יש להתיר לשני אחים או לאב ובנו, להיות שניהם חתנים בשמחת תורה, האחד חתן תורה, והשני חתן בראשית, ואף על פי שהמנהג להקפיד בכל ימות השנה שלא להעלות לתורה שני אחים זה אחר זה, (מפני עין הרע), בשמחת תורה מותר שהכל עולים לכבוד התורה. והוא הדין לאב ובנו שיעלו לתורה זה אחר זה, האחד חתן תורה והשני חתן בראשית. (וכל שכן שיכולים לעלות אחד חתן בראשית ואחד מפטיר, שיש הפסק גם בקדיש). ועל הצד היותר טוב, מיד כשיסיים חתן תורה ירד מהתיבה, טרם שיעלה החתן בראשית, שבאופן שמוציאים שני ספרי תורה, והשני עולה בספר תורה האחר, אין חוששין כלל לעין הרע.

הקפות אחרי מוסף

אחר מוסף עושים ז' הקפות (והמקובלים נוהגים אחרי תפילת שחרית), ומרבים בשמחה ובמשתה לכבוד התורה, שזכינו לסיימה היום.

הקפות לאחר מנחה וערבית של מוצאי החג

יש נוהגים לעשות הקפות גם אחרי מנחה, וגם אחרי ערבית של מוצאי יום טוב, ומנהג זה של עריכת הקפות שניות עם ספרי התורה במוצאי שמחת תורה, יסודתו בהררי קודש, בפרט אם משמיעים בהם דברי תורה, להיות ראויים לשמוח בשמחתה של תורה.

כל המרבה הרי זה משובח

כל מי שמרבה לשמוח בשמחת התורה, בריקוד ובמחזאות כפים, הרי זה משובח, וכל אדם ישתדל לשמוח בשמחת התורה, בכל כחו. ואמרו במדרש, דוד מכרכר בכל עוז לפני ה', מהו בכל עוז, בכל כחו, ומהו מכרכר, שהיה מווחה כפיו, כף ימין על כף השמאל, להגביר מדת הימין על השמאל.

הלכות הזכרת טל ומטר

תיקון הגשם

אחר ההפטרה קודם מוסף, אומרים תיקון הגשם, בפיוט 'אל חי יפתח אוצרות שמים ישב רוחו יזלו מים', ושאר תפלות הגשם, ומתחילים לומר "משיב הרוח ומוריד הגשם" בתפלת מוסף של שמחת תורה, ופוסקים בתפלת מוסף של יום טוב הראשון של פסח.

מתפלל בבית

אדם שמתפלל בביתו ביחידות מכל סיבה שהיא, אין לו להזכיר משיב הרוח ומוריד הגשם, עד שיכריז השליח צבור תחלה, לפי שאסור להזכיר עד שיאמר השליח צבור. אבל אם יודע שכבר הכריז השליח צבור, אף על פי שהוא לא שמע מזכיר משיב הרוח ומוריד הגשם.

הזכיר משיב הרוח ומוריד

הגשם בליל שמחת תורה

מי שטעה והזכיר גשם בליל שמיני עצרת משיב הרוח ומוריד הגשם, אינו חוזר, ומי שטעה במוסף או במנחה של שמיני עצרת ולא הזכיר משיב הרוח ומוריד הגשם, אלא רק מוריד הטל, כדרכו בכל ימות הקיץ, אינו חוזר.

הזכיר מוריד הטל

בימות הגשמים אם לא אמר משיב הרוח ומוריד הגשם, אלא המשיך לומר מוריד הטל, אם נזכר באמצע הברכה, טוב שיחזור לומר מוריד הגשם וימשיך משם והלאה, ואם אמר ברוך אתה ה' מחיה המתים, ימשיך אתה קדוש וכו', ולא יפסיק לומר "משיב הרוח ומוריד הגשם" בין ברכה לברכה. ואם הזכיר שם ה' אינו רשאי לומר למדני חוקיך ולחזור מאתה גבור, אלא יסיים מחיה המתים, וימשיך כסדר. וכל שהזכיר שם ה' שוב אינו חוזר.

בקול רם

מנהגנו לומר בקול רם בתוך שלשים יום לסוכות "משיב הרוח ומוריד הגשם", כדי להזכיר לצבור לומר כן. וכן בראש חודש ובחול המועד מנהגנו לומר באמצע הלחש בקול רם תיבות "יעלה ויבא" שמזכיר בתפלה.

עצה טובה

המהר"ם מרוטנבורג היה רגיל בשמיני עצרת לומר תשעים פעם מתחלת ברכת אתה גבור לעולם עד משיב הרוח ומוריד הגשם, כנגד שלשים יום שאומר בכל יום שלש פעמים כן. ומעתה אם הוא מסופק אם אמר משיב הרוח ומוריד הגשם, אינו חוזר. (ילקו"י)

(מועדים)

יום הושענא רבה

בסיעתא דשמיא ביום ראשון בערב נזכה להגיע ליום הגדול והקדוש יום הושענא רבה. הושענא רבה הוא יום גמר החיתום של הדין המתחיל בראש השנה. בהתחלת הדין, בראש השנה, כל באי העולם עוברין לפני הקב"ה כבני מרון ונסקרים כל אחד לעצמו, וביום הכיפורים הקב"ה חותם את כולם. ובחג הסוכות נדון העולם בכללותו על המים, ויום השביעי של חג, הוא יום הושענא רבה, הוא יום מסירת הפתקים. הקב"ה שולח למלאך הממונה את הפתקים, יש אחד שכתוב לו בפתק פרנסה ברוח והמלאך נותן לו. ויש אחר שכתוב לו שיצטרך השנה הזו לעבוד קשה כדי לקבל פרנסה וכך המלאך מקציב לו. וכן בכל העניינים רפואה, הצלחה וכדומה. וביום זה על ידי התפילות בידינו לשנות גם את הפתקים החתומים, ומי שנכתב עליו שנה לא טובה יכול להפוך את גזר הדין בלילה וביום הזה. וכפי שנאמר בזוהר הקדוש (ח"א רב. בתרגום) ביום ההוא של 'ראש השנה' נכתבים ה'פתקים', וכולם נמצאים באוצרו של הקב"ה, אם זוכה האדם לשוב בתשובה שלימה קורעין את האגרות הללו. ואחר כך הכין הקב"ה את יום הכיפורים יום תשובה - אם שב, טוב, ואם לאו, מצוה המלך לחתום האגרות. אם זכה ועשה תשובה שאיננה בשלימות, תולים לו עד היום האחרון שהוא עצרת - יום האחרון של חג הסוכות, ואז, זכה ושב בתשובה יקרעו האגרות, ואם לאו... יצאו הפתקים בית המלך וימסרו בידי הממונים לקיים הפסק, ואינם חוזרים אל המלך רק ייעשו בפועל. הרי שיום הושענא רבה הינו יום הדין כמו ראש השנה וכיום הכפורים.

כתב ב'מטה משה' (סימן תתקנ"ו) אמרו חז"ל: אמר הקב"ה לאברהם, אני יחיד ואתה יחיד, אתן לבניך יום המיוחד לכפר בו עונותם, וזהו הושענא רבה.

אם נשים לב לעולם לא יחול יום הושענא רבה ביום שבת, וכל כך למה? מכיוון שבית דין היו מדקדקים לעבר ולחסר את החודשים כפי הצורך כדי שלא יחול הושענא רבה

להיות בשבת, כי היו בוכים ומתחננים על המים, לכן לא יתכן שיחול יום הושענא רבה בשבת (הירוק'הל' סוכות אות רכא).

לא יאומן! חז"ל לא חששו שראש השנה יצא בשבת ותתבטל מצוות עשה דאורייתא של תקיעת שופר, אבל יום הושענא רבה דאגו שלא יצא לעולם בשבת, כדי שעם ישראל יוכלו להתפלל ולבכות מעומק הלב ביום זה, ומכיון שביום שבת אסור לבכות לכן לא יחול הושענא רבה בשבת.

סיפר רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א: פעם נכנסה קבוצת אברכים דורשים ומבקשים אל החסיד המפורסם רבי אליהו ראטה ז"ל (מנקיי הדעת שבידו שלם, ומשמשו בקודש של הרה"ק רבי שלום'קה מזוועהיל ז"ע) בליל הושענא רבה, וביקשו לשמוע ממנו דברי חיזוק, מיד נענה בסערות לבו - אין הזמן פנוי אפילו לשיחות חיזוק וכיצא בהן, מהרו וקחו ספרי תהלים בידכם והתפללו... כי חובה לנצל רגעים ושעות אלו במלואם, כי הזמן בוער כאש, ואסור לבזבז שעת כושר כזו.

ה'מגיד מדובנא' נשא משלו למה הדבר דומה, לשתי מדינות שבמשך שנים רבות היו המלכים לוחמים ורבים זה עם זה על גבולות המדינות, זה אומר עיר זו שייכת לי, וזה אומר שהיא שייכת לו. ומלחמה זו היתה עקובה מדם וגבתה קרבנות רבים משני הצדדים, כי למשך תקופה אחת ניצח האחד ואח"כ גבר השני וחוזר חלילה, ולא הגיעו מעולם להכרעה ברורה. עד שבליט ברירה החליטו שני המלכים שחייבים לסיים את המלחמה אחת ולתמיד, ונמנו וגמרו שכל מלך ישלח אחד מגיבוריו לחזית, ויכרעו שם בור עמוק, ומי שיצליח להפיל את השני לבור הוא המנצח במלחמה לצמיתות, ואותה עיר תהיה תחת שליטתו לעולמי עולמים. וכן עשו, כל מדינה בחרה לעצמה גיבור עצום וקבעו להם יום שבו יתאבקו זה עם זה בפני קהל ועדה, כדי שסוף סוף תסתיימה המלחמות המיותרות. ואכן ביום ההוא הגיעו הרבה אנשים להסתכל ולראות מי ינצח במלחמה. והנה בתחילת המלחמה היה נראה שהצד

האחד מנצח, כי הנציג שלהם משך בכח את הגיבור של המדינה השניה עד לפתח הבור, אך בהיותו שם התגבר השני והפיל את הראשון לתוך הבור, והוכרז הנצחון לבני מדינתו. בשמחה רבה הזמין המלך את הגיבור וערך לכבודו סעודה גדולה כדי להודות לו על נצחונו, בתוך הסעודה כטוב לב המלך פנה אל הגיבור ושאלו: "הן אמת שאתה ניצחת, אך בתחילה היה נראה שהצד השני עתיד לנצח, כי הוא גרר אותך בכח ובחוזק אל הבור ולא הצלחת להתגבר עליו, ובכל אותה העת הייתי מצטער ומודאג מאד מן התבוסה והמפלה, ואז ראינו בסוף שאתה גברת עליו והינך חזק יותר ממנו. מדוע עשית כדבר הזה וגרמת לי להצטער...". השיב לו הגיבור בחכמה: "המעשה בעצמו הביא לי את הנצחון, כי נתתי לו למשוך ולגרור אותי אל פתח הבור, ובכך אפסו כוחותיו, רק על ידי זה הצלחתי להתגבר עליו בפתח הבור ולהפילו לבאר שחת...". והנמשל הוא במלחמת היצר הרע, שלפעמים נותן השטן לאדם לנצחו בפרטים קטנים ושונים, אולם הוא אורב לו לצד פתח הבור כדי להפילו שם ח"ו, ולכן צריך להשגיח מאד במעשיו לדעת מה העיקר ומה הטפל. וביחוד כלפי הושענא רבא, שלפעמים נותן היצר הרע לאדם להתעלות בראש השנה וביום הכיפורים ואף כל ימי חג סוכות, ויתן לו להרגיש קדושה עילאה מתוך שמחת החג, אך כל כוונתו הוא להפילו בהושענא רבא, ויחשוב בליבו: "אני איני צריך לנצל את יום הושענא רבה במלואו, שהרי כבר עסקתי בעבודת הקודש בכל ימי החג והימים הנוראים שעברו עלינו לטובה, ועכשיו אני יכול לנוח מעט". אמנם צריך להזהר מלחשוב כזו מחשבה, שמחשבה זו היא מחשבה של היצר הרע, ואל לנו להתפתות אליו. שהרי הכל הולך אחר החיתום, ואם לא עכשיו אימתי, והוא כעומד על פתח בור עמוק ועל ידי חוסר זהירות עלול הוא למעוד לתוכו חלילה. לכן כל אדם יתאזר בכל כוחו וינצל לילה ויום קדושים אלו, ויזכה לפתקא טבא. יזכנו ה' חג שמח.

